

Workshop internațional: Modernizarea Sistemului Statistic European

La Institutul Național de Statistică s-a desfășurat în perioada 15-17 Martie Workshop-ul destinat modernizării Sistemului Statistic European (SSE) organizat de Eurostat. La eveniment au participat peste 100 de specialiști în domeniu precum și importante personalități din conducerea Eurostat și a unor institute de statistică naționale.

Principalul obiectiv al acestui workshop a constat în promovarea dialogului între părțile interesate în cadrul SSE privind modernizarea, schimbul de bune practici în ceea ce privește programele de transformare și gestionarea provocărilor în cadrul SSE precum și posibilitatea de a consolida legătura dintre proiectele naționale și europene de modernizare privind Viziunea 2020. Acest eveniment a urmat workshopului din Valencia 2014 privind modernizarea statisticilor europene.

Profilul participanților la acest eveniment a inclus în special pe cei care au participat activ la ESSnet și în cadrul proiectelor de modernizare națională dar și alte categorii de personal cu responsabilități în activități metodologice sau proiectarea și punerea în aplicare a proceselor de schimbare din Oficiile Naționale de Statistică.

Organizarea Workshop-ului a fost susținută de DEVSTAT, Servicios de Consultoría Estadística S. L. (ES), în parteneriat cu Centrul de Conferințe al Institutului Național de Statistică din România.

Tudorel Andrei,
președinte Institutul Național de Statistică, România

Este necesar să dezvoltăm noi instrumente econometrice

- Care este principalul pilon al dezvoltării Sistemului Statistic Național?

- Cu siguranță resursa umană. În ultimul an, ne-am concentrat pe mărirea atractivității posturilor disponibile în statistica oficială prin crearea unor condiții de lucru adecvate și prin creșterea salariilor. Astfel, salariile din Institutul Național de Statistică se află în prezent la nivel median din administrația publică. În perioada următoare, vom crea o strategie de atragere a tinerilor în statistica oficială. Acest lucru necesită o atenție deosebită întrucât salariile tinerilor nu sunt foarte atractive comparativ cu mediul privat. Totuși, cred, că oferind suficiente oportunități de dezvoltare profesională, vom reuși să atragem mulți absolvenți de elită în statistică și domeniile conexe.

- În cadrul workshop-ului recent organizat la București privind modernizarea statisticii oficiale, ați menționat că este foarte importantă deschiderea porților și creșterea transparenței. Care sunt principalele direcții de modernizare ale INS pe care le aveți în vedere?

- Un prim pas spre modernizarea statisticii oficiale în România este îmbunătățirea metodelor de calculare a indicatorilor statistici. Este necesar să dezvoltăm noi instrumente econometrice care să poată fi aplicate în statistica oficială pentru îmbunătățirea continuă a calității datelor furnizate. De aceea, vom crea în cel mai scurt timp posibil, poate chiar o lună, o unitate specializată în instrumente inovative care va avea misiunea de a găsi cele mai eficiente metode de calculare a unor indicatori statistici. În acest departament vor fi angajați cercetători și personal din mediul academic cu abilități de excepție în domeniul statisticii și econometriei.

- Aveți în vedere anumiți indicatori?

- Departamentul de instrumente inovative va acoperi toate domeniile statisticii oficiale. Cu prioritate, se vor căuta soluții inovative pentru calculul PIB semnal la 30 zile.

- Ce alte modalități de modernizare mai aveți în vedere?

- Utilizarea surselor administrative reprezintă un instrument esențial pentru modernizarea statisticii oficiale. Astfel, se reduc costurile, sarcina de răspuns și timpul necesar calculării indicatorilor statistici. În prezent suntem pe cale de a încheia memorandumuri cu mai multe ministere pentru utilizarea surselor administrative existente la nivelul acestora.

Primele semnale în acest sens le avem din partea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale precum și Ministerului Sănătății.

Mariana Kotzeva, EUROSTAT

“Efortul permanent de inovare ar trebui să facă parte din munca noastră de zi cu zi”

- Stimată doamnă Mariana Kotzeva, în zilele acestea INS găzduiește o serie de evenimente care pot fi de importanță majoră pentru viitorul statisticii europene. Ați putea menționa pe scurt etapele importante ale modernizării Sistemului Statistic European și, în acest sens, așteptările Dumneavoastră de la întâlnirea grupului de lucru și de la conferința la care veți participa?

- După cum știți, în luna mai 2014, președinții INS-urilor și Eurostatul au convenit asupra Sistemului Statistic European Viziunea 2020, rezumând prioritățile conlucrării lor în vederea transformării Sistemului Statistic European (SSE) într-unul mai receptiv la nevoile utilizatorilor, mai inovator și eficient în producerea statisticilor de calitate înaltă și mai activ în însușirea surselor potențiale de date în curs de dezvoltare și a tehnologiilor digitale.

În aceste zile, senior managerii și experții din statele membre (n.t.: ale Comunității Europene) și Eurostatul se întâlnesc la București, prin ospitalitatea INS România, pentru a evalua rezultatele obținute din 2014 încoace și calea de urmat în atingerea obiectivelor stabilite prin SSE Viziunea 2020.

Permiteți-mi vă rog să menționez mai multe din aceste rezultate: punerea în funcțiune a EGR 2.0 (Registrul Eurogrup al Întreprinderilor Multinaționale) care permite accesul de date la distanță și producția de statistici on-line a INS-urilor; realizarea cu succes a schimbului de microdate în statisticile comerțului internațional cu bunuri de către 20 de state; lansarea mai multor piloți de big data; elaborarea manualului de validare; construirea unei infrastructuri de IT securizată care permite nu numai transmiterea de date de la statele membre (n.t.: ale CE) la Eurostat, dar și schimbul de date între statele membre; demararea cu succes a proiectului privind utilizarea mai activă a

datelor administrative, cu accent pe directivele metodologice și pe modalitățile de evaluare a calității pe baza unor astfel de date și integrarea acestora cu alte surse.

O parte importantă a timpului pe care îl vom petrece la București va fi alocată inițiativelor naționale de modernizare și stabilirii gradului în care se încadrează ele în principiile generale ale SSE Viziunea 2020, deoarece în final SEE poate progresa și merge mai departe numai dacă fiecare membru procedează în consecință.

- Una din preocupările actuale ale INS România este întărirea sistemului național statistic prin constituirea la nivelul fiecărui minister și a fiecărei instituții centrale, a unor departamente de statistică, acolo unde ele încă lipsesc. În acest sens, care este situația la nivelul statelor membre ale CE?

- Eforturile INS România pentru întărirea sistemului național de statistică se aliază eforturilor actuale ale celorlalte țări membre în acest sens, cu precădere după recenta adoptare a modificărilor legii europene a statisticii, care au constituit baza generală pentru asemenea schimbări. Sistemul național de statistică reflectă tradiția istorică și specificitatea organizării administrației publice ale unei țări. Punctul central este asigurarea unui puternic rol coordonator al INS-urilor și implementarea unor mecanisme eficiente de colaborare cu alte autorități naționale care produc statistici în conformitate cu prevederile Codului European de Bune Practici Statistice.

- În mod evident sunteți persoana cea mai calificată pentru a exprima o opinie bine documentată asupra evoluției statisticii românești, cu care v-ați

familiarizat încă din perioada în care erați președintele INS din Bulgaria, o țară cu probleme social-economice similare cu cele ale României, și apoi din 2014, când ați devenit director general adjunct al Eurostat. Cum ați descrie activitatea institutului nostru în 2016, comparativ cu cea de acum opt ani?

- Similar cu celelalte așa numitele țări noi membre, INS România a suferit importante schimbări referitor la suportul legal, producția statistică și diseminarea rezultatelor, devenind astfel total integrat în sistemul statistic european.

Este dificil să enumăr numeroasele schimbări concrete intervenite în colectarea și clasificarea datelor, precum și metodele folosite în producția statistică efectivă.

Permiteți-mi să mai menționez câteva rezultate generale, care schimbă modul global de producere și diseminare a statisticilor românești: asigurarea accesului gratuit la baza diseminabilă de date statistice, modele tehnice de estimare a migrației, ultimul recensământ agricol, combinarea datelor din gama vastă de noi surse de date emergente, cu înregistrările din registrele administrative deținute de diferite organisme guvernamentale.

Cel mai important este faptul că din moment ce lumea se schimbă rapid, și statisticile, ca oglindă a lumii, ar trebui de asemenea să se schimbe. Prin urmare, efortul permanent de inovare ar trebui să facă parte din munca noastră de zi cu zi.

- Printre colaboratorii dumneavoastră la Eurostat există, desigur, experți detașați de la INS din România. Cum apreciați cooperarea cu aceste persoane?

-Eurostat se bazează pe un mare grup de experți detașați din cadrul INS-urilor. Colegii din România formează o parte indispensabilă a echipei. Toți aceștia asigură un suport tangibil și de neprețuit pentru dezvoltarea de noi metodologii, pentru realizarea de proiecte, produc datele agregate ale UE și datele naționale comparabile, certificând calitatea acestora. De asemenea, eu cred, și de fapt am văzut acest lucru exercitând funcția mea anterioară de președinte al INS Bulgaria, că, după revenirea în țară a acestor colegi, ei devin un semnificativ atu pentru instituția de origine, cu experiență internațională și cunoștințe noi acumulate.

Jose Cervera, DevStat

Institutele naționale de statistică parcurg un proces de modernizare

- Dragă José, deși româna nu este o limbă de largă circulație internațională și tu nu ești român, acest dialog are loc totuși în limba română. Cum se explică faptul că o vorbești atât de bine?

- Limba română este foarte apropiată de limba mea, spaniola și are elemente din franceză și rusă, limbi pe care le cunosc. Nu a fost greu să învăț. Am lucrat 4 ani în București ca șef al echipei pentru proiectele PHARE 2006 și 2007, iar actualment sunt implicat în proiecte la Chișinău în Republica Moldova. Acum citesc cu mare plăcere versiunea originală în limba română a operelor unor autori precum Lucian Boia sau Neagu Djuvara, dar am citit și operele lui Nicolae Iorga și Panait Istrati în limba franceză.

- Operând o sinteză... statistica: pentru a câta oară te afli în România?

- Nu mai pot să vă spun. Mă simt acasă aici.

- Îți mai amintești misiunea și împrejurările în care ne-ai vizitat prima oară țara?

- Prima mea misiune profesională în România a fost în anul 2004, ca formator în domeniul marketingului statistic, pentru a îmbunătăți practicile de diseminare a statisticilor. Dar prima mea vizită a fost în luna iulie 1989, cu Interrail, când eram student la Universitatea de Matematică. România s-a schimbat mult de atunci. Atunci românii nu aveau voie să vorbească cu străinii. Nu găseam camere la hoteluri; am dormit în toate garile.

- Revenind în actualitate: care este scopul actualei prezențe și ce așteptări ai de la reuniunea care tocmai se desfășoară la București?

- Reuniunea actuală are ca scop prezentarea inițiativelor de modernizare a procesului de producție și diseminare a statisticilor europene. Toate institutele naționale de statistică din statele membre ale CE, inclusiv cel din România, parcurg un proces de modernizare a practicilor/procedurilor lor, pentru a satisface noile nevoi de informare ale utilizatorilor și, în același timp, pentru

a reduce costul colectării și procesării datelor. În jur de 100 de participanți din 30 de țări sunt prezenți la această conferință. Firma mea, DevStat a organizat în anul 2014 conferința anterioară la Valencia (Spania). Colaborarea cu INS din România pentru organizarea conferinței de anul acesta fost una excepțională.

- Podurile peste timp și peste frontiere sunt construite de oameni și pentru oameni. Ai putea numi câteva persoane cu care ai colaborat din statistica românească și care ți-au lăsat o impresie deosebită?

- Am avut ocazia să lucrez cu foarte mulți statisticieni din statistica românească din 2004. Am văzut eforturile pe care le-au făcut pentru a adopta standardele europene în anii 2006 și 2007. Când am început să lucrez aici, experți străini veneau să transmită practicile europene. Acum colaborez cu experți din INS în proiectele de asistență tehnică în alte țări. Am lucrat cu statisticienii români pentru Eurostat în țări precum Palestina, Belarus, Moldova, Kosovo, Mauritius și în proiecte regionale în America Centrală și Africa. Am fost onorat să fiu primit ca membru în Societatea Română de Statistică și ar fi greu să menționez pe toți statisticienii români cu care am avut o colaborare bună. Pentru conferința actuală, Doamna Director Daniela Ștefănescu, care răspunde de cooperarea internațională a INS, a jucat un rol foarte important în organizarea conferinței de anul acesta.

Marin Gospodarenco, Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova

Creșterea culturii statistice la nivelul întregii societății este o prioritate

- Între statisticile oficiale ale României și Republicii Moldova funcționează, în mod firesc, o strânsă relație de colaborare care acoperă cvasitotalitatea domeniilor de activitate. Pentru cititorii newsletter-ului nostru, ați putea puncta care sunt, în acest moment și în perspectivă, principalele proiecte ale Biroului Național de Statistică Moldova în care conțați și pe o implicare a unor statisticieni din România?

- Aveți dreptate, între statisticile oficiale ale României și Republicii Moldova există o strânsă cooperare încă din anul 1991. Biroul Național de Statistică (BNS) este recunoscător Institutului Național de Statistică român pentru sprijinul acordat pe parcursul acestor ani, de la declararea Independenței. În anul 2004 această relație strânsă a fost formalizată prin semnarea unui Protocol de cooperare, care cuprinde, practic, toate domeniile statistice. Dacă ar fi să ne oprim la priorități, am fi interesați în implementarea managementului calității în statistică, în scopul armonizării statisticii naționale la standardele internaționale, în primul rând europene.

- Deși Republica Moldova nu este încă membră a U.E., modernizarea Sistemului Statistic European sub egida Eurostat reprezintă fără îndoială un interes deosebit pentru BNS, dovadă și prezența dumneavoastră la această reuniune. Cum apreciați, ca șef al statisticii oficiale din țara dumneavoastră tematica dezbătută la București și, mai ales, direcțiile de acțiune pentru statisticile naționale desprinse în dezbaterile finale?

- Chiar dacă Republica Moldova nu este încă membră a UE, participarea mea la Reuniunea din 16-17 martie privind modernizarea Sistemului Statistic European a fost una oportună și binevenită, deoarece au fost abordate chestiuni foarte importante pentru noi, cum ar fi: modernizarea tehnicilor folosite pentru colectarea,

prelucrarea și diseminarea informației statistice, utilizarea surselor de date administrative pentru producerea informației statistice, utilizarea surselor alternative de date (Big data), planurile de modernizare a statisticii implementate în diverse oficii de statistică din țările UE, etc.

Toate aceste tematici prezintă un interes deosebit pentru BNS, întrucât implementarea acestora în statistica națională va contribui la ridicarea calității datelor statistice, micșorarea termenului de producere și diseminare a acestora către utilizatori, care în consecință va ridica imaginea oficiului de statistică din țară.

Sursele administrative, actualmente, în statistica națională reprezintă încă un activ nevalorificat în destulă măsură, astfel, una din prioritățile statisticii naționale este utilizarea mai amplă a surselor de date administrative, pentru producerea indicatorilor noi și reducerea poverii informaționale asupra respondenților statistici. Astfel, utilizarea datelor administrative constituie și o provocare pentru noi, întru îmbunătățirea datelor Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2014, cât și organizarea viitorului recensământ, aferent Rundeii 2020 a recensămintelor.

- Probabil nu sunteți pentru prima oară la București așa încât programul activităților din aceste zile nu a fost foarte generos la capitolul timp liber. Ați găsit, totuși, răgazul și pentru a vizita anumite locuri ale capitalei noastre? Aveți ceva de remarcat în legătură cu ele?

- Într-adevăr, nu este prima mea vizită la București, dar, de data aceasta, programul încărcat al Reuniunii privind Modernizarea Sistemului Statistic European nu a permis să revăd locurile frumoase ale orașului. Cu toate acestea, aș vrea să menționez că am îndrăgit foarte mult capitala României și revin cu mare drag ori de câte ori am această ocazie.

- O importanță din ce în ce mai mare în demersul statistic capătă eforturile pentru creșterea culturii statistice la nivelul întregii societăți. În România aceasta este una dintre principalele misiuni ale Compartimentului de Comunicare. Cum funcționează acest compartiment al Biroului de Statistică al Republicii Moldova și cum apreciați o eventuală colaborare și la acest nivel între Chișinău și București?

- Aveți dreptate, creșterea culturii statistice la nivelul întregii societăți reprezintă și pentru noi o prioritate, și aici rolul diviziunii de comunicare este unul crucial. Biroul Național de Statistică are în structura sa un Serviciu de informare și comunicare cu mass-media, dar capacitățile sale ca număr de personal sunt modeste. O eventuală colaborare între subdiviziunile de comunicare ale INS și BNS ar fi una oportună și binevenită, ținând cont de vasta experiență a colegilor din România la acest capitol. Modalitățile de cooperare ar putea fi diferite, în dependență de disponibilitatea colegilor de la INS, și ar putea fi discutate în cadrul unei vizite de studiu a reprezentanților BNS din Moldova la București. Am fi bucuroși și dacă colegii de la INS ar avea posibilitatea să organizeze o misiune de serviciu la Chișinău.

Glen Watson, Oficiul Național de Statistică al Marii Britanii

Statisticile oficiale, ușor de găsit și de înțeles

Cum vedeți modernizarea statisticii în Viziunea Strategiei 2020?

Sistemul Statistic European (SSE) Viziunea 2020 este foarte important pentru noi toți. Avem posibilitatea modernizării modului în care producem statisticile noastre și modului în care ajutăm oamenii să le folosească. Dacă dorim să rămânem în acest business, trebuie să ne modernizăm. Rolul nostru este să ajutăm oamenii să înțeleagă schimbările în economie și societate, astfel încât să ia deciziile cele mai bune. Trebuie să ne întrebăm care este rațiunea pentru care cineva ar folosi statisticile noastre în loc să utilizeze informații găsite la întâmplare pe web. Eu când doresc să mă informez despre un anumit subiect, apelez la Google, la fel ca noi toți, sunt sigur. Deci, statisticile noastre oficiale trebuie să fie extrem de ușor de găsit online și ușor de înțeles. Trebuie să fie actualizate, relevante pentru întrebările vizând marile politici publice și credibile. Trebuie să merite „banii”. Nu trebuie să ne rezumăm doar la a furniza cifre „reci”, prin statisticile noastre trebuie să spunem celor interesați „povestea” acestor numere, trebuie să ne apropiem cât mai mult de utilizatori. Cred că uneori uităm de aceste deziderate, atât la nivel național cât și european. Aceasta este rațiunea pentru care Viziunea 2020 în domeniul statisticii se concentrează cu prioritate asupra utilizatorilor, diseminării datelor statistice, asupra eficientizării producției, asupra calității și inovației. Implementarea ideilor circumscrise Viziunii 2020 ne vor ajuta să progresăm în anii care vor urma după 2020.

- Care sunt principalele provocări cărora statistica va trebui să le facă față?

- Lumea se schimbă repede și metodele noastre se luptă uneori să țină pasul. Luați ca exemplu trecerea de la economiile bazate pe producție la cele bazate pe servicii, precum și creșterea rapidă a economiilor digitale. Sistemul nostru de clasificare și metodele de culegere a datelor s-au modificat într-un ritm relativ lent în trecut. Trebuie să identificăm metode mai rapide, mai flexibile și mai inovatoare, pentru a raporta despre o lume în schimbare rapidă. Unele dintre cele mai noi tehnici ale științei digitale, precum și o gamă vastă de noi surse de date care să

poată completa sau chiar să înlocuiască abordările noastre tradiționale bazate pe sondaje. Oficiile Naționale de Statistică care utilizează deja într-o mare măsură datele stocate în bazele de date ale sistemelor administrațiilor guvernamentale au fost lideri, dar chiar și ele trebuie să cerceteze o plajă mult mai largă de surse de date. Pentru cei care s-au bazat în principal pe sondaje, inclusiv Oficiul Național de Statistică din Anglia, este timpul să exploateze în totalitate și datele stocate în sistemele administrațiilor guvernamentale. De exemplu, eu port la încheietură un dispozitiv pentru monitorizarea sănătății – ce ne poate spune acesta despre sănătatea și nivelul de activitate al cetățenilor? Ce ne pot spune telefoanele mobile despre mișcarea populației în afara și în interiorul țării? Ce poate un preț on-line să ne spună despre măsurile de inflație? Ce ne-ar putea spune datele facturilor de la supermarket-uri despre consumul casnic? Ce ar putea să ne spună cartea de credit, sau o agenție de credit rating despre finanțele personale și datoria de uz casnic? Posibilitățile sunt infinite și a venit vremea să preluăm aceste aplicații tip „big data” din sfera cercetării în cea operațională. Unele dintre ele vor adăuga în lunile și anii care urmează o semnificativă valoare statisticilor oficiale și noi toți va trebui să le explorăm și să exploatăm în mod proactiv.

Întâlniri „pline de viață” și productive

- Care este părerea dumneavoastră despre reuniunea din București?

- Am organizat această a doua întâlnire anuală a Rețelei de Implementare a Viziunii 2020 (RIV) în București pe 15.03.2016, precum și o întâlnire a Grupului de Implementare a Viziunii 2020 (GIV). RIV este un grup de zece țări și Eurostat, care supraveghează punerea în aplicare a SSE Viziunea 2020 în numele CSSE (Comitetul Sistemului de Statistică European). RIV este rețeaua largită SSE a protagoniștilor viziunii - câte unul în fiecare țară. Noi am aranjat aceste întâlniri astfel încât să coincidă cu un atelier de lucru mare / conferință pe tema modernizării SSE la care atât eu, cât și Mariana Kotzeva, DG adjunct al Eurostat și președinte al

VIG, am vorbit. A fost extraordinar să vedem atât de multe persoane din toată Europa adunate împreună în același loc pentru a vorbi despre modernizarea sistemelor de statistică și pentru a împărtăși exemple de bună practică de pe tot continentul. De asemenea, am avut o foarte interesantă discuție cu Tudorel Andrei despre dezvoltarea capacității economice, deci vizita mea de două zile la București a fost foarte densă.

Întâlnirile GIV și VIG au fost, ca de obicei, „pline de viață” și productive. Am început prin a aborda problema noilor competențe și capacități de care am avea nevoie pentru a construi și implementa Viziunea 2020 și am avut o discuție interesantă despre progresele înregistrate în câteva Proiecte de Implementare a Viziunii (PIV). Am vorbit, de asemenea, despre rezultatele unui sondaj recent efectuat în toate statele membre ale CE privind intențiile de a pune în aplicare trei dintre cele mai avansate PIV. Este un real entuziasm în jurul RIV și GIV, obținându-se rezultate semnificative în doar 15 luni. Este frumos să reflectezi asupra acestor rezultate în timp ce planificăm următorul set de „provocări”. Dacă doriți să aflați mai multe despre munca noastră, puteți găsi mai multe informații pe website-ul Eurostat.

martie 2016
Colectiv redacțional:
Andreea IȘFAN
Bogdan PĂTĂRLĂGEANU
Cătălin MÎRLOGEANU
Bogdan DRĂGHIA
comunicare@insse.ro

***Interviurile prezentate în
acest newsletter au fost
realizate în timpul desfășurării
evenimentului**

